

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ตอนที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

2.2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

2.2.1 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

2.2.2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบพึ่งพา 5 ด้าน

2.3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ผลของการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ตอนที่ 1 ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

ผลการพัฒนากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยได้ส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของกิจกรรม ดังนี้

ผลการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเหมาะสมของกิจกรรม ผู้วิจัยใช้เกณฑ์ค่าดัชนี IOC (Index of consistency) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป ซึ่งถือว่ามีผลสอดคล้องกับเนื้อหา (วรณี แกมเกตุ, 2549: 217) พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่านเห็นว่าการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดมีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ค่าดัชนี IOC โดยมีค่าดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 สรุปได้ว่ามีความตรงตามเนื้อหาและมีความเหมาะสม

กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

1. หลักการ

หลักการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้พัฒนามาจากแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญ ได้แก่

1.1 แนวคิดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการศึกษาที่มีลักษณะยืดหยุ่นในหลายๆ ด้าน ทั้งผู้เรียน ผู้สอน ระยะเวลา สถานที่ หลักสูตรเนื้อหา ตลอดจนกฎเกณฑ์ต่างๆ ซึ่งมุ่งสนองตอบความต้องการของผู้เรียน พยายามส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ได้จริงเป็นสำคัญ โดยส่วนใหญ่เนื้อหาที่ใช้มักสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งแก้ปัญหาที่ผู้เรียนกำลังเผชิญอยู่อีกด้วย

1.2 ทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ของเมซิโรว์ (Mazirów) กระบวนการที่บุคคลปรับเปลี่ยนกรอบความคิดที่เคยยึดถือมา เช่น ทศนคติ ค่านิยม หรือนิสัยต่างๆ ไปเป็นมโนทัศน์ใหม่ที่มีความครอบคลุมกว่าเดิม เปิดกว้าง มีความชัดเจน ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดได้ เป็นมโนทัศน์ที่เกิดจากการวิพากษ์อดีต ที่ก่อให้เกิดความเชื่อใหม่ขึ้นมา โดยความคิดความเชื่อนี้ได้รับการยอมรับว่ามีความเหมาะสม และเป็นแนวทางในการปฏิบัติต่อไป ประกอบด้วยขั้นตอน 10 ขั้นตอน

1.3 แนวคิดพฤติกรรมแบบพึ่งพาตามแนวคิดของมิลลัน (Millon, 1977) ประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ พึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น กังวลกับการถูกทอดทิ้ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่ม คล้อยตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ

2. วัตถุประสงค์

กิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติด

3. กระบวนการ

กระบวนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ แนวคิดเกี่ยวกับการฟื้นฟูสมรรถภาพด้านจิตใจ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติด จังหวัดปัตตานี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสร้างกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติด โดยครอบคลุมขั้นตอน 10 ขั้นตอนของทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ และองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบพึ่งพาทั้ง 5 ด้าน ซึ่งแบ่งกิจกรรมออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะดำเนินกิจกรรมและระยะทดลองปฏิบัติ

ระยะดำเนินกิจกรรม : ประกอบด้วยแผนการจัดกิจกรรม 12 แผน ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ในขั้นตอนที่ 1 – 7 สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ความรู้สึกไม่พอใจกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่หรือภาวะวิกฤติของชีวิต: ผู้วิจัยได้ใช้สื่อประเภทต่างๆ เช่น ภาพยนตร์ รูปภาพ และเทคนิคการจัดกิจกรรม เช่น เกม หรือการใช้บทบาทสมมติ เป็นต้น เพื่อให้กลุ่มทดลองได้ตระหนักถึงปัญหา ที่ส่งผลทำให้กลุ่มทดลองเกิดความไม่พอใจในองค์ประกอบของลักษณะพฤติกรรมพึ่งพาทั้ง 5 ประการ

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจสอบตนเอง: ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มทดลองได้ทบทวนและถ่ายทอดความคิด ความเชื่อของตนเองที่มีต่อกิจกรรมในขั้นตอนที่หนึ่งโดยอาศัยการเขียนบรรยาย การวาดภาพ และการเล่าประสบการณ์ต่างๆ

ขั้นตอนที่ 3 การประเมินตนเองอย่างมีวิจารณญาณ: กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยจะจัดควบคุมไปกับขั้นตอนที่ 2 นั่นคือ ให้กลุ่มทดลองได้ประเมินความเหมาะสมของสิ่งที่กลุ่มทดลองได้สะท้อนออกมาในขั้นตอนที่ 2

ขั้นตอนที่ 4 การวิพากษ์วิจารณ์ร่วมกันในประสบการณ์ที่คล้ายกัน: ผู้วิจัยจะแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็นกลุ่มย่อย เพื่อทำกิจกรรมในขั้นตอนนี้ ซึ่งมักให้สมาชิกได้นำเสนอความคิดของตนเองให้กับกลุ่มได้รับรู้ก่อน และร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อประเมินความเหมาะสมของแนวคิดหรือความเชื่อของสมาชิกภายในกลุ่ม

ขั้นตอนที่ 5 การค้นหาทางเลือก: หลังจากกลุ่มทดลองได้ประเมินความเหมาะสมของแนวคิดความเชื่อของสมาชิกแต่ละคนภายในกลุ่มย่อยแล้ว ผู้วิจัยก็ให้แต่ละกลุ่มได้คัดเลือกวิธีการที่เหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเอง ซึ่งถ่ายทอดออกมาโดยการเขียน และวาดภาพเพื่อใช้ในการนำเสนอ

ขั้นตอนที่ 6 การวางแผนการปฏิบัติ: กิจกรรมในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยให้สมาชิกได้วางแผนแนวทางในการเปลี่ยนแปลงตนเองภายในกลุ่มย่อย พร้อมทั้งนำเสนอในทุกๆ กิจกรรม และเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมแต่ละครั้งในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยและกลุ่มทดลองกลุ่มใหญ่จะร่วมกันสรุปแนวทางการเปลี่ยนแปลงลักษณะของกลุ่มทดลองร่วมกันในทุกๆ 5 องค์ประกอบของพฤติกรรมแบบพึ่งพา

ขั้นตอนที่ 7 การศึกษาหาความรู้และทักษะที่ใช้ในการดำเนินงานตามแผน: ผู้วิจัยจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างทักษะต่างๆ ตามลักษณะของพฤติกรรมแบบพึ่งพาทั้ง 5 ประการ ซึ่งส่วนใหญ่จะมีรูปแบบเป็นกิจกรรมกลุ่ม มุ่งเน้นให้กลุ่มทดลองได้ลงมือทำปฏิบัติมีส่วนร่วมเต็มที่ ในกิจกรรม

นอกจากนี้แผนการจัดกิจกรรมทั้ง 12 แผนยังครอบคลุมลักษณะบ่งชี้ของพฤติกรรมแบบพึ่งพาทั้ง 5 ประการ ดังนี้

ตารางที่ 9 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ติดยาเสพติด

องค์ประกอบ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
1. การสร้างสัมพันธภาพ	สิ่งประดิษฐ์แทนตัว	1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและวิทยากร ตลอดจนสมาชิกด้วยตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น 3. เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4. เพื่อให้สมาชิกรู้จักตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น

ตารางที่ 9 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ติดยาเสพติด

องค์ประกอบ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
1. การสร้างสัมพันธภาพ	ผ่าแผลด	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกและวิทยากร ตลอดจนสมาชิกด้วยกันเอง 2. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจตนเองและเข้าใจตนเองมากยิ่งขึ้น 3. เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน 4. เพื่อให้สมาชิกรู้จักตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น
2. พึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น	ปริศนาชวนคิด	เพื่อให้สมาชิกวางแผนแนวทางการพึ่งพาผู้อื่นอย่างถูกต้องพอเหมาะ
	สู่ความเป็นหนึ่ง	เพื่อให้สมาชิกฝึกทักษะการพึ่งพาผู้อื่นอย่างเหมาะสม
3. กังวลกับการถูกทอดทิ้ง	หากฉันเป็น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกสำรวจความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่คนเดียว 2. เพื่อให้สมาชิกสามารถประเมินความรู้สึกที่เกิดขึ้นขณะอยู่คนเดียวของตนเองได้ 3. เพื่อให้สมาชิกสามารถบอกแนวทางการจัดการกับความรู้สึกที่เกิดขึ้นขณะอยู่คนเดียวได้
	เวลาเป็นสิ่งมีค่า	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจความสนใจของตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกรู้จักวางแผนการใช้เวลาอย่างมีประสิทธิภาพ 3. เพื่อให้สมาชิกรู้จักใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ แก่ไขความรู้สึกกังวลเมื่ออยู่คนเดียว

ตารางที่ 9 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ติดยาเสพติด

องค์ประกอบ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
4. ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่ม	การสร้างความเชื่อมั่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกเล่าประสบการณ์ที่แสดงถึงการขาดความเชื่อมั่นประกอบภาพวาดได้ 2. เพื่อให้สมาชิกวางแผนการสร้างความเชื่อมั่นด้วยตนเองได้อย่างเหมาะสม 3. เพื่อให้สมาชิกได้สำรวจข้อดีของตนเองและผู้อื่น เพื่อเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้สมาชิกมีความรู้สึกที่ดีและภาคภูมิใจในตนเอง
	กลองกระดาศมหัศจรรย์	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกวางแผนเสริมสร้างความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากการประดิษฐ์กลองกระดาศ 2. เพื่อให้สมาชิกฝึกทักษะการแสดงออกต่อหน้าสาธารณะ 3. เพื่อให้สมาชิกมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น
5. คล้อยตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม	ผู้ตาม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกสามารถอธิบาย และประเมินสาเหตุของการยอมตามได้ 2. เพื่อให้สมาชิกกำหนดแนวทางการเปลี่ยนแปลงการปฏิสัมพันธ์ของตนเองอย่างเหมาะสมได้
	Just Say NO	เพื่อให้สมาชิกมีทักษะการปฏิเสธในสถานการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ได้อย่างถูกต้องตามขั้นตอน
6. หลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ	หน้าที่ของฉัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อให้สมาชิกได้ทบทวนและตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบของตน 2. เพื่อให้สมาชิกวางแผนแนวทางการพัฒนาความรับผิดชอบต่อหน้าที่ได้อย่างเหมาะสม

ตารางที่ 9 แผนการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ติดยาเสพติด

องค์ประกอบ	กิจกรรม	วัตถุประสงค์
6. หลีกเลี่ยงความ รับผิดชอบ	ละครชีวิต	1. เพื่อให้สมาชิกมีทักษะรับผิดชอบต่อหน้าที่ ของตนเอง 2. เพื่อให้สมาชิกได้ใช้ความคิดริเริ่มในการ สร้างสรรค์การแสดง 3. เพื่อให้สมาชิกฝึกความกล้าแสดงออกต่อ หน้าสาธารณะ

ระยะทดลองปฏิบัติ : ผู้วิจัยได้สร้างแผนการจัดกิจกรรมในขั้นตอนการทดลองปฏิบัติตามแผนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ผู้วิจัยซึ่งผ่านการเข้าร่วมกิจกรรมทั้ง 12 กิจกรรมวางแผนไว้ นั่นคือ แผนการจัดกิจกรรม “ฉันคือคนใหม่” เป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งในระยะนี้ครอบคลุมกระบวนการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ในขั้นตอนที่ 8 – 10 ดังนี้

ขั้นตอนที่ 8 การทดลองปฏิบัติตามแผนและประเมินผลย้อนกลับ: ผู้วิจัยเปิดโอกาสให้กลุ่มทดลองได้นำแนวทางการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปทดลองใช้ในชีวิตประจำวันภายในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยจัดให้มีการสนทนากลุ่มเพื่อให้กลุ่มทดลองเล่าถึงการปฏิบัติตนเองในแนวทางใหม่ ผลที่ได้รับ ตลอดจนปัญหาหรืออุปสรรคที่พบ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยและกลุ่มทดลองได้ให้เรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้อื่น อีกทั้งร่วมกันแก้ปัญหาที่พบอีกด้วย

ขั้นตอนที่ 9 – 10 การพัฒนาความสามารถและความเชื่อมั่นในตนเองในการปฏิบัติตามบทบาทใหม่ และบูรณาการมโนทัศน์เข้ากับวิถีการดำเนินชีวิต: ผู้วิจัยใช้การพบกลุ่มเพื่อตรวจสอบการพัฒนาความสามารถและความเชื่อมั่น รวมทั้งการบูรณาการมโนทัศน์ โดยให้กลุ่มทดลองถ่ายทอดแนวทางการบูรณาการมโนทัศน์กับวิถีชีวิตหลังจากออกจากศูนย์บำบัดฯ ไปแล้วให้ทั้งผู้วิจัยและสมาชิกท่านอื่นๆ ฟัง

3.3 การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เป็นผู้ป่วยที่ติดยาเสพติดประเภทประเภทผู้ป่วยในที่ผ่านขั้นตอนการถอนพิษยาและกำลังรับการบำบัดรักษาในขั้นตอนการฟื้นฟูสมรรถภาพ จำนวน 40 คน ซึ่งมีวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยการร่วมมือกับเจ้าหน้าที่บำบัดของศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี ตามเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะพฤติกรรมแบบพึ่งพา
2. กลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ

3. กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าร่วมกิจกรรมตลอดระยะเวลาที่กำหนด และแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่มโดยวิธีการจับคู่เหมือน (Matching) เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ย จากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาก่อนการทดลองจากมากไปน้อย เพื่อให้เกิดความคล้ายคลึงกัน ระหว่าง 2 กลุ่ม ได้จำนวนกลุ่มทดลอง 20 คน และกลุ่มควบคุม 20 คน

3.4 จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดตั้งแต่วันที่ 6 มีนาคม 2550 – 20 มีนาคม 2550 เป็นระยะเวลา 11 ครั้ง ครั้งละ 3 ชั่วโมง

3.5 การประเมินผล มีการประเมินผลก่อนและหลังเข้าร่วมกิจกรรมด้วยแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาครอบคลุมองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ พึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น กังวลกับการถูกทอดทิ้ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่ม คล้อยตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ และสำหรับกลุ่มทดลองที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ผู้วิจัยจะจัดให้มีการสนทนากลุ่มตามประเด็นคำถามที่พัฒนาขึ้นเพื่อประเมินผลพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างหลังจากผ่านระยะทดลองปฏิบัติ

ตอนที่ 2 ผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักขอความเห็นจากเพื่อนในการตัดสินใจ	2.85	0.81	2.90	0.85	-.190	.85
2. ฉันมักอยู่กับเพื่อนตลอดเวลา	1.90	0.79	1.85	1.04	.171	.87
3. ฉันคิดว่าตนเองมีความสามารถ	3.30	0.92	3.50	1.00	-.657	.52
4. ฉันไม่สบายใจเมื่อทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ	2.70	1.08	2.75	1.12	-.144	.89
5. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย	3.35	1.18	3.65	1.18	-.083	.43

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
6. ฉันต้องพึ่งพาความเห็นของผู้อื่นในการตัดสินใจ	3.00	0.80	3.35	1.09	-1.161	.25
7. ฉันมีความสุขเมื่ออยู่คนเดียว	2.40	1.27	2.85	1.35	-1.085	.29
8. ฉันไม่ค่อยริเริ่มทำอะไรด้วยตนเอง	3.25	0.97	3.30	1.17	-.147	.88
9. ฉันมีความเป็นตัวของตัวเอง	3.80	0.95	4.00	1.08	-.623	.54
10. ฉันทำกิจกรรมใดๆ อย่างเต็มความสามารถ	4.10	0.85	3.75	1.07	1.144	.26
11. ฉันกำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองได้	4.05	0.83	3.95	0.69	.417	.68
12. ฉันกลัวเพื่อนจะทอดทิ้งฉัน	3.30	0.98	3.40	1.39	-.263	.79
13. ฉันชอบทำกิจกรรมแปลกใหม่	3.50	1.15	3.70	1.03	-.580	.57
14. ฉันสามารถทำสิ่งที่ตรงข้ามกับคนส่วนใหญ่ได้	2.90	1.07	2.90	1.25	.000	1.00
15. ฉันมักทำหน้าที่เป็นผู้ตาม	2.55	0.89	2.95	1.23	-1.177	.25
16. ฉันลังเลเมื่อต้องตัดสินใจไม่ว่าเรื่องใดๆ	3.25	0.97	2.90	1.02	1.113	.27
17. หากฉันแยกจากเพื่อนแล้วจะกังวลและว่าวุ่นใจ	2.90	1.17	3.30	1.08	-1.125	.27
18. ฉันรู้สึกท้อถอยเมื่อถูกตำหนิ	2.30	1.17	2.95	1.10	-1.807	.07
19. ฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม	3.10	0.85	3.00	0.92	.357	.72
20. ฉันไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายคนเดียว	3.05	1.05	3.20	1.47	-.371	.71
21. ฉันไม่ต้องพึ่งพาคำแนะนำของผู้อื่นในการแก้ปัญหา	2.80	1.06	2.60	1.00	.616	.54
22. ฉันพอใจกับการอยู่คนเดียว	2.60	1.19	2.60	1.00	.000	1.00
23. ฉันเสียง่วงทุกครั้งเวลาพูดต่อหน้าสาธารณะ	2.50	1.10	2.50	0.95	.000	1.00

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
24. ฉันมักยอมทำตามความต้องการของผู้อื่น	2.85	0.93	2.95	1.15	-.303	.76
25. ฉันให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงาน	4.30	0.87	3.70	1.22	1.796	.08
26. ฉันพยายามแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างถึงที่สุด	4.30	0.73	3.80	0.95	1.862	.07
27. ฉันกลัวว่าคนรอบข้างไม่สนใจใยดีฉัน	2.15	1.18	3.10	1.45	-2.273	.03*
28. ฉันคล้อยตามผู้อื่นเมื่อมีคนทักท้วงความคิดของฉัน	2.70	0.92	3.05	1.10	-1.090	.28
29. ฉันยึดมั่นตามความเชื่อและความรู้สึกของตนเอง	4.05	0.89	3.75	0.97	1.023	.31
30. ฉันช่วยเหลือภารกิจของครอบครัวตามที่ได้รับมอบหมาย	3.60	1.00	3.45	0.95	.489	.63
31. ฉันไม่มั่นใจเมื่อต้องทำอะไรเพียงคนเดียว	2.95	1.36	3.20	1.06	-.650	.52
32. ฉันไม่รู้จะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง	2.80	1.15	2.95	1.36	-.377	.71
33. ฉันตัดสินใจเองได้โดยไม่ลังเล	3.70	0.92	3.30	1.08	1.258	.22
34. ฉันไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน ทั้งนี้เพื่อคงความสัมพันธ์ที่ดีไว้	1.95	1.00	2.20	1.06	-.769	.45
35. ฉันมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว	3.40	1.14	3.30	1.38	.250	.80
36. ฉันใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำงาน	3.75	1.07	3.70	0.98	.154	.88
37. ฉันมักทำกิจกรรมที่ฉันสนใจเมื่ออยู่คนเดียว	3.80	0.95	3.60	1.14	.602	.55

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
38. ฉันไม่ชอบเป็นจุดสนใจของคนหมู่มาก	2.40	1.23	2.40	0.94	.000	1.00
39. ฉันสามารถรับรู้ได้ เมื่อบุคคลรอบข้างมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป	3.55	0.89	3.45	0.76	.383	.70
40. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีผู้คอยกำหนดทิศทางในการทำงานของฉัน	2.25	0.64	2.60	0.82	-1.505	.14
41. ฉันตัดสินใจทำอะไรอย่างมีแผนงานได้ด้วยตนเอง	3.80	0.70	3.50	0.69	1.371	.18
42. ฉันไม่กล้านึกถึงสภาพของตนเองเมื่อต้องแยกจากกลุ่มเพื่อน	2.95	1.00	2.65	0.88	1.010	.32
43. ฉันไม่ชอบแข่งขันกับผู้อื่น	2.55	1.15	2.50	1.00	.147	.88
44. ฉันมักยอมเสียสละความต้องการของตนเองเพื่อความพอใจของผู้อื่น	2.45	1.00	2.35	0.88	.337	.74
45. ฉันมีความตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.75	1.21	3.65	1.09	.275	.79
46. ฉันต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำงาน	3.05	1.05	3.40	0.82	-1.174	.25
47. ฉันไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้	3.50	1.43	3.05	1.36	1.020	.31
48. ฉันพอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่	4.00	1.08	3.45	1.20	1.532	.13
49. ฉันมักทำตามข้อเรียกร้องของผู้อื่นในทุกเรื่อง	3.05	1.23	3.05	1.10	.000	1.00
50. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องเตือนหรือควบคุม	3.60	1.14	3.40	1.14	.554	.58
	3.13	0.29	3.15	0.35	-.137	.89

* $p < .05$

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ก่อนการทดลอง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทั้งสองกลุ่มมีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาไม่แตกต่างกัน

2.2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึงพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

2.2.1 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึงพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึงพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลอง

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักขอความเห็นจากเพื่อนในการตัดสินใจ	2.85	0.81	3.10	0.85	-0.949	.35
2. ฉันมักอยู่กับเพื่อนตลอดเวลา	1.90	0.79	2.25	1.02	-1.215	.23
3. ฉันคิดว่าตนเองมีความสามารถ	3.30	0.92	3.75	0.72	-1.722	.09
4. ฉันไม่สบายใจเมื่อทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ	2.70	1.08	2.75	0.79	-.167	.87
5. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย	3.35	1.18	3.95	1.05	-1.697	.10
6. ฉันต้องพึ่งพาความเห็นของผู้อื่นในการตัดสินใจ	3.00	0.80	3.50	1.05	-1.697	.10
7. ฉันมีความสุขเมื่ออยู่คนเดียว	2.40	1.27	3.15	1.04	-2.040	.05*
8. ฉันไม่ค่อยริเริ่มทำอะไรด้วยตนเอง	3.25	0.97	3.65	0.93	-1.331	.19
9. ฉันมีความเป็นตัวของตัวเอง	3.80	0.95	3.90	0.85	-.350	.73
10. ฉันทำกิจกรรมใดๆ อย่างเต็มความสามารถ	4.10	0.85	4.55	0.69	-1.839	.07
11. ฉันกำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองได้	4.05	0.83	4.20	0.70	-.621	.54
12. ฉันกลัวเพื่อนจะทอดทิ้งฉัน	3.30	0.98	3.55	1.10	-.760	.45
13. ฉันชอบทำกิจกรรมแปลกใหม่	3.50	1.15	4.00	0.97	-1.486	.15
14. ฉันสามารถทำสิ่งที่ตรงข้ามกับคนส่วนใหญ่ได้	2.90	1.07	3.40	0.82	-1.657	.11
15. ฉันมักทำหน้าที่เป็นผู้ตาม	2.55	0.89	3.95	0.89	-4.991	.00*

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
16. ฉันลังเลเมื่อต้องตัดสินใจไม่ว่าเรื่อง ใดๆ	3.25	0.97	3.50	0.51	-1.022	.32
17. หากฉันแยกจากเพื่อนแล้วจะกังวล และว่าวุ่นใจ	2.90	1.17	3.45	0.89	-1.680	.10
18. ฉันรู้สึกท้อถอยเมื่อถูกตำหนิ	2.30	1.17	3.40	1.10	-3.063	.00*
19. ฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่ แตกต่างจากกลุ่ม	3.10	0.85	3.60	0.75	-1.965	.06
20. ฉันไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมาย คนเดียว	3.05	1.05	4.00	0.92	-3.047	.00*
21. ฉันไม่ต้องพึ่งพาคำแนะนำของผู้อื่น ในการแก้ปัญหา	2.80	1.06	3.25	1.12	-1.308	.20
22. ฉันพอใจกับการอยู่คนเดียว	2.60	1.19	3.45	0.95	-2.505	.02*
23. ฉันเสียดสีทุกครั้งเวลาพูดต่อหน้า สาธารณะ	2.50	1.10	3.80	1.01	-3.901	.00*
24. ฉันมักยอมทำตามความต้องการ ของผู้อื่น	2.85	0.93	3.75	1.02	-2.912	.01*
25. ฉันให้ความร่วมมือกับหมู่คณะใน การทำงาน	4.30	0.87	3.95	0.76	1.360	.18
26. ฉันพยายามแก้ไขปัญหาของตนเอง อย่างถึงที่สุด	4.30	0.73	4.10	0.97	.737	.47
27. ฉันกลัวว่าคนรอบข้างไม่สนใจใย ดีฉัน	2.15	1.18	3.90	1.02	-5.011	.00*
28. ฉันคล้อยตามผู้อื่นเมื่อมีคนทักท้วง ความคิดของฉัน	2.70	0.92	3.30	0.87	-2.121	.04*
29. ฉันยึดมั่นตามความเชื่อและ ความรู้สึกของตนเอง	4.05	0.89	3.65	0.88	1.436	.16
30. ฉันช่วยเหลือภารกิจของครอบครัว ตามที่ได้รับมอบหมาย	3.60	1.00	4.35	0.75	-2.699	.01*

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
31. ฉันไม่มั่นใจเมื่อต้องทำอะไรเพียงคนเดียว	2.95	1.36	3.80	0.77	-2.439	.02*
32. ฉันไม่รู้จะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง	2.80	1.15	3.80	0.70	-3.324	.00*
33. ฉันตัดสินใจเองได้โดยไม่ลังเล	3.70	0.92	3.80	0.77	-.372	.71
34. ฉันไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน ทั้งนี้เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีไว้	1.95	1.00	3.05	1.10	-3.313	.00*
35. ฉันมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว	3.40	1.14	4.05	0.83	-2.062	.05*
36. ฉันใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำงาน	3.75	1.07	4.65	0.49	-3.421	.00*
37. ฉันมักทำกิจกรรมที่ฉันสนใจเมื่ออยู่คนเดียว	3.80	0.95	4.10	0.79	-1.086	.28
38. ฉันไม่ชอบเป็นจุดสนใจของคนหมู่มาก	2.40	1.23	2.95	1.05	-1.520	.14
39. ฉันสามารถรับรู้ได้ เมื่อบุคคลรอบข้างมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป	3.55	0.89	3.40	1.14	.464	.65
40. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีผู้คอยกำหนดทิศทางในการทำงานของฉัน	2.25	0.64	3.60	1.14	-4.613	.00*
41. ฉันตัดสินใจทำอะไรอย่างมีแผนงานได้ด้วยตนเอง	3.80	0.70	4.00	0.65	-.940	.35
42. ฉันไม่กล้านึกถึงสภาพของตนเองเมื่อต้องแยกจากกลุ่มเพื่อน	2.95	1.00	3.50	0.95	-1.788	.08
43. ฉันไม่ชอบแข่งขันกับผู้อื่น	2.55	1.15	3.30	0.98	-2.226	.03*
44. ฉันมักยอมเสียสละความต้องการของตนเองเพื่อความพอใจของผู้อื่น	2.45	1.00	2.80	1.11	-1.051	.30

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
45. ฉันมีความตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.75	1.21	4.20	0.77	-1.406	.17
46. ฉันต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำงาน	3.05	1.05	3.60	1.05	-1.659	.11
47. ฉันไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้	3.50	1.43	4.10	0.85	-1.610	.12
48. ฉันพอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่	4.00	1.08	4.30	1.38	-.517	.45
49. ฉันมักทำตามข้อเรียกร้องของผู้อื่นในทุกเรื่อง	3.05	1.23	3.50	1.00	-1.267	.21
50. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องเตือนหรือควบคุม	3.60	1.14	3.90	0.91	-.918	.37
	3.13	0.29	3.67	0.25	-6.241	.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพา ระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ผู้ป่วยติดยาเสพติดกลุ่มทดลอง หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ มีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

2.2.2 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบของพฤติกรรมแบบพึ่งพา 5 ด้าน

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบด้านพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักขอความเห็นจากเพื่อนในการตัดสินใจ	2.85	0.81	3.10	0.85	-.949	.35
2. ฉันต้องพึ่งพาความเห็นของผู้อื่นในการตัดสินใจ	3.00	0.80	3.50	1.05	-1.697	.10
3. ฉันกำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองได้	4.05	0.83	4.20	0.70	-.621	.54
4. ฉันลังเลเมื่อต้องตัดสินใจไม่ว่าเรื่องใดๆ	3.25	0.97	3.50	0.51	-1.022	.32
5. ฉันไม่ต้องพึ่งพาคำแนะนำของผู้อื่นในการแก้ปัญหา	2.80	1.06	3.25	1.12	-1.308	.20
6. ฉันพยายามแก้ไขปัญหาคงของตนเองอย่างถึงที่สุด	4.30	0.73	4.10	0.97	.737	.47
7. ฉันไม่มั่นใจเมื่อต้องทำอะไรเพียงคนเดียว	2.95	1.36	3.80	0.77	-2.439	.02*
8. ฉันใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำงาน	3.75	1.07	4.65	0.49	-3.421	.00*
9. ฉันตัดสินใจทำอะไรอย่างมีแผนงานได้ด้วยตนเอง	3.80	0.70	4.00	0.65	-.940	.35
10. ฉันต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำงาน	3.05	1.05	3.60	1.05	-1.659	.11
	3.38	0.45	3.77	0.36	-3.030	.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาองค์ประกอบด้านพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็นระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับการพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็นต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบด้านกังวลกับการถูกทอดทิ้ง

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักอยู่กับเพื่อนตลอดเวลา	1.90	0.79	2.25	1.02	-1.215	.23
2. ฉันมีความสุขเมื่ออยู่คนเดียว	2.40	1.27	3.15	1.04	-2.040	.05*
3. ฉันกลัวเพื่อนจะทอดทิ้งฉัน	3.30	0.98	3.55	1.10	-.760	.45
4. หากฉันแยกจากเพื่อนแล้วจะกังวล และ ว้าวุ่นใจ	2.90	1.17	3.45	0.89	-1.680	.10
5. ฉันพอใจกับการอยู่คนเดียว	2.60	1.19	3.45	0.95	-2.505	.02*
6. ฉันกลัวว่าคนรอบข้างไม่สนใจใยดีฉัน	2.15	1.18	3.90	1.02	-5.011	.00*
7. ฉันไม่รู้จะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง	2.80	1.15	3.80	0.70	-3.324	.00*
8. ฉันมักทำกิจกรรมที่ฉันสนใจเมื่ออยู่คนเดียว	3.80	0.95	4.10	0.79	-1.086	.28
9. ฉันไม่กล้านึกถึงสภาพของตนเองเมื่อต้อง แยกจากกลุ่มเพื่อน	2.95	1.00	3.50	0.95	-1.788	.08
10. ฉันไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้	3.50	1.43	4.10	0.85	-1.610	.12
	2.83	0.54	3.53	0.33	-4.934	.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 13 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาองค์ประกอบด้านกังวลกับการถูกทอดทิ้งระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับการกังวลกับการถูกทอดทิ้งต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

ตารางที่ 14 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่ม

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันคิดว่าตนเองมีความสามารถ	3.30	0.92	3.75	0.72	-1.722	.09
2. ฉันไม่ค่อยริเริ่มทำอะไรด้วยตนเอง	3.25	0.97	3.65	0.93	-1.331	.19
3. ฉันชอบทำกิจกรรมแปลกใหม่	3.50	1.15	4.00	0.97	-1.486	.15
4. ฉันรู้สึกท้อถอยเมื่อถูกตำหนิ	2.30	1.17	3.40	1.10	-3.063	.00*
5. ฉันเสียงสั่นทุกครั้งเวลาพูดต่อหน้า สาธารณะ	2.50	1.10	3.80	1.01	-3.901	.00*
6. ฉันคล้อยตามผู้อื่นเมื่อมีคนทักท้วงความคิด ของฉัน	2.70	0.92	3.30	0.87	-2.121	.04*
7. ฉันตัดสินใจเองได้โดยไม่ลังเล	3.70	0.92	3.80	0.77	-.372	.71
8. ฉันไม่ชอบเป็นจุดสนใจของคนหมู่มาก	2.40	1.23	2.95	1.05	-1.520	.14
9. ฉันไม่ชอบแข่งขันกับผู้อื่น	2.55	1.15	3.30	0.98	-2.226	.03*
10. ฉันพอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่	4.00	1.08	4.30	1.38	-.517	.45
	3.02	0.43	3.63	0.40	-4.567	.00*

* $p < .05$

จากตารางที่ 14 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาองค์ประกอบด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่มระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับการขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่มต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

ตารางที่ 15 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบด้านคล้ายตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันไม่สบายใจเมื่อทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ	2.70	1.08	2.75	0.79	-.167	.87
2. ฉันมีความเป็นตัวของตัวเอง	3.80	0.95	3.90	0.85	-.350	.73
3. ฉันสามารถทำสิ่งที่ตรงข้ามกับคนส่วนใหญ่ได้	2.90	1.07	3.40	0.82	-1.657	.11
4. ฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม	3.10	0.85	3.60	0.75	-1.965	.06
5. ฉันมักยอมทำตามความต้องการของผู้อื่น	2.85	0.93	3.75	1.02	-2.912	.01*
6. ฉันยึดมั่นตามความเชื่อและความรู้สึกของตนเอง	4.05	0.89	3.65	0.88	1.436	.16
7. ฉันไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน ทั้งนี้เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีไว้	1.95	1.00	3.05	1.10	-3.313	.00*
8. ฉันสามารถรับรู้ได้ เมื่อบุคคลรอบข้างมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป	3.55	0.89	3.40	1.14	.464	.65
9. ฉันมักยอมเสียดุลความต้องการของตนเองเพื่อความพอใจของผู้อื่น	2.45	1.00	2.80	1.11	-1.051	.30
10. ฉันมักทำตามข้อเรียกร้องของผู้อื่นในเรื่อง	3.05	1.23	3.50	1.00	-1.267	.21
	3.04	0.38	3.38	0.37	-2.857	.01*

* p < .05

จากตารางที่ 15 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาองค์ประกอบด้านคล้ายตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตามระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับการคล้ายตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตามต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาของกลุ่มทดลองระหว่างก่อนและหลังการทดลองจำแนกตามองค์ประกอบด้านหลักถึงความรับผิดชอบ

พฤติกรรม	ก่อนทดลอง (N = 20)		หลังทดลอง (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย	3.35	1.18	3.95	1.05	-1.697	.10
2. ฉันทำกิจกรรมใดๆ อย่างเต็มความสามารถ	4.10	0.85	4.55	0.69	-1.839	.07
3. ฉันมักทำหน้าที่เป็นผู้ตาม	2.55	0.89	3.95	0.89	-4.991	.00*
4. ฉันไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายคนเดียว	3.05	1.05	4.00	0.92	-3.047	.00*
5. ฉันให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงาน	4.30	0.87	3.95	0.76	1.360	.18
6. ฉันช่วยเหลือภารกิจของครอบครัวตามที่ ได้รับมอบหมาย	3.60	1.00	4.35	0.75	-2.699	.01*
7. ฉันมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่อง ต่างๆ ของครอบครัว	3.40	1.14	4.05	0.83	-2.062	.05*
8. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีผู้คอย กำหนดทิศทางในการทำงานของฉัน	2.25	0.64	3.60	1.14	-4.613	.00*
9. ฉันมีความตรงต่อเวลาในการทำงาน	3.75	1.21	4.20	0.77	-1.406	.17
10. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้อง เตือนหรือควบคุม	3.60	1.14	3.90	0.91	-.918	.37
	3.39	0.49	4.05	0.40	-4.620	.00*

* p < .05

จากตารางที่ 16 พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาองค์ประกอบด้านหลักถึงความรับผิดชอบระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังจากกลุ่มตัวอย่างเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้วมีระดับการหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบต่ำกว่าก่อนการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์

2.3 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาหลังการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
1. ฉันมักขอความเห็นจากเพื่อนในการตัดสินใจ	3.10	0.85	2.95	1.00	.511	.61
2. ฉันมักอยู่กับเพื่อนตลอดเวลา	2.25	1.02	2.20	1.01	.156	.88
3. ฉันคิดว่าตนเองมีความสามารถ	3.75	0.72	3.10	0.85	2.611	.01*
4. ฉันไม่สบายใจเมื่อทำอะไรแตกต่างไปจากคนอื่น ๆ	2.75	0.79	2.30	0.87	1.722	.09
5. ฉันมักหลีกเลี่ยงงานที่ได้รับมอบหมาย	3.95	1.05	3.50	1.24	1.241	.22
6. ฉันต้องพึ่งพาความเห็นของผู้อื่นในการตัดสินใจ	3.50	1.05	3.10	1.33	1.053	.30
7. ฉันมีความสุขเมื่ออยู่คนเดียว	3.15	1.04	3.10	1.21	.140	.89
8. ฉันไม่ค่อยริเริ่มทำอะไรด้วยตนเอง	3.65	0.93	3.25	1.12	1.228	.23
9. ฉันมีความเป็นตัวของตัวเอง	3.90	0.85	3.25	1.12	2.068	.05*
10. ฉันทำกิจกรรมใดๆ อย่างเต็มความสามารถ	4.55	0.69	3.70	1.13	2.878	.01*
11. ฉันกำหนดเป้าหมายในการทำงานของตนเองได้	4.20	0.70	3.40	0.88	3.183	.00*
12. ฉันกลัวเพื่อนจะทอดทิ้งฉัน	3.55	1.10	2.95	1.23	1.624	.11
13. ฉันชอบทำกิจกรรมแปลกใหม่	4.00	0.97	3.05	1.05	2.967	.01*
14. ฉันสามารถทำสิ่งที่ตรงข้ามกับคนส่วนใหญ่ได้	3.40	0.82	2.75	0.79	2.557	.02*
15. ฉันมักทำหน้าที่เป็นผู้ตาม	3.95	0.89	3.50	0.83	1.659	.11
16. ฉันลังเลเมื่อต้องตัดสินใจไม่ว่าเรื่องใดๆ	3.50	0.51	2.95	0.61	3.101	.00*

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
17. หากฉันแยกจากเพื่อนแล้วจะกังวลและว่าวุ่นใจ	3.45	0.89	2.85	1.39	1.630	.11
18. ฉันรู้สึกท้อถอยเมื่อถูกตำหนิ	3.40	1.10	3.05	1.23	.948	.35
19. ฉันไม่กล้าแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างจากกลุ่ม	3.60	0.75	3.30	0.92	1.125	.27
20. ฉันไม่ชอบทำงานที่ได้รับมอบหมายคนเดียว	4.00	0.92	3.05	1.37	2.594	.01*
21. ฉันไม่ต้องพึ่งพาคำแนะนำของผู้อื่นในการแก้ปัญหา	3.25	1.12	3.25	0.97	.000	1.00
22. ฉันพอใจกับการอยู่คนเดียว	3.45	0.95	2.90	1.29	1.536	.13
23. ฉันเสียงสั่นทุกครั้งเวลาพูดต่อหน้าสาธารณะ	3.80	1.01	3.30	1.08	1.515	.14
24. ฉันมักยอมทำตามความต้องการของผู้อื่น	3.75	1.02	2.60	1.10	3.437	.00*
25. ฉันให้ความร่วมมือกับหมู่คณะในการทำงาน	3.95	0.76	3.85	1.04	.347	.73
26. ฉันพยายามแก้ไขปัญหาของตนเองอย่างถึงที่สุด	4.10	0.97	3.25	1.12	2.571	.01*
27. ฉันกลัวว่าคนรอบข้างไม่สนใจใยดีฉัน	3.90	1.02	2.90	1.07	3.022	.00*
28. ฉันคล้อยตามผู้อื่นเมื่อมีคนทักท้วงความคิดของฉัน	3.30	0.87	2.95	1.15	1.090	.28
29. ฉันยึดมั่นตามความเชื่อและความรู้สึกของตนเอง	3.65	0.88	3.35	1.04	.987	.33
30. ฉันช่วยเหลือภารกิจของครอบครัวตามที่ได้รับมอบหมาย	4.35	0.75	2.90	1.25	4.450	.00*
31. ฉันไม่มั่นใจเมื่อต้องทำอะไรเพียงคนเดียว	3.80	0.77	3.05	1.05	2.578	.01*

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
32. ฉันไม่รู้จะทำอย่างไรเมื่อต้องอยู่ตามลำพัง	3.80	0.70	3.30	1.17	1.638	.11
33. ฉันตัดสินใจเองได้โดยไม่ลังเล	3.80	0.77	3.15	0.75	2.717	.01*
34. ฉันไม่กล้าปฏิเสธเพื่อน ทั้งนี้เพื่อความสัมพันธ์ที่ดีไว้	3.05	1.10	2.85	0.93	.620	.54
35. ฉันมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ของครอบครัว	4.05	0.83	3.15	1.14	2.865	.01*
36. ฉันใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ในการทำงาน	4.65	0.49	3.60	1.14	3.778	.00*
37. ฉันมักทำกิจกรรมที่ฉันสนใจเมื่ออยู่คนเดียว	4.10	0.79	3.55	1.19	1.722	.09
38. ฉันไม่ชอบเป็นจุดสนใจของคนหมู่มาก	2.95	1.05	2.80	1.15	.430	.67
39. ฉันสามารถรับรู้ได้ เมื่อบุคคลรอบข้างมีพฤติกรรมเปลี่ยนไป	3.40	1.14	3.05	1.23	.931	.36
40. ฉันชอบทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้มีผู้คอยกำหนดทิศทางในการทำงานของฉัน	3.60	1.14	2.50	1.00	3.240	.00*
41. ฉันตัดสินใจทำอะไรอย่างมีแผนงานได้ด้วยตนเอง	4.00	0.65	3.35	0.75	2.942	.01*
42. ฉันไม่กล้านึกถึงสภาพของตนเองเมื่อต้องแยกจากกลุ่มเพื่อน	3.50	0.95	2.85	0.88	2.256	.03*
43. ฉันไม่ชอบแข่งขันกับผู้อื่น	3.30	0.98	3.05	1.10	.760	.45
44. ฉันมักยอมเสียสละความต้องการของตนเองเพื่อความพอใจของผู้อื่น	2.80	1.11	2.00	0.97	2.430	.02*
45. ฉันมีความตรงต่อเวลาในการทำงาน	4.20	0.77	3.00	1.08	4.060	.00*

พฤติกรรม	กลุ่มทดลอง (N = 20)		กลุ่มควบคุม (N = 20)		ค่าที (t-test)	Sig
	($\bar{X}$)	S.D.	($\bar{X}$)	S.D.		
46. ฉันต้องอาศัยความช่วยเหลือจากผู้อื่นในการทำงาน	3.60	1.05	3.40	1.10	.590	.56
47. ฉันไม่สามารถไปไหนคนเดียวได้	4.10	0.85	3.40	1.35	1.957	.06
48. ฉันพอใจในสภาพที่ตนเองเป็นอยู่	4.30	1.38	4.05	1.05	.645	.52
49. ฉันมักทำตามข้อเรียกร้องของผู้อื่นในทุกเรื่อง	3.50	1.00	2.75	0.97	2.412	.02*
50. ฉันทำงานที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องเตือนหรือควบคุม	3.90	0.91	2.95	1.15	2.901	.01*
	3.67	0.25	3.09	0.38	5.760	.00*

* p < .05

จากตารางที่ 17 พบว่า กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมมีคะแนนเฉลี่ยจากแบบวัดพฤติกรรมแบบพึ่งพาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า หลังการทดลองกลุ่มตัวอย่างที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์มีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาลดต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า ผู้ป่วยติดยาเสพติดกลุ่มทดลอง หลังจากการเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ มีระดับพฤติกรรมแบบพึ่งพาลดต่ำกว่าผู้ป่วยติดยาเสพติดกลุ่มควบคุม

ตอนที่ 3 ผลของการสนทนากลุ่มเพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมแบบพึ่งพาของผู้ป่วยติดยาเสพติดของศูนย์บำบัดยาเสพติดในเขต 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ หลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ประเด็นสนทนากลุ่มในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อคำถาม 7 ข้อ ซึ่งผู้ป่วยติดยาเสพติดที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพาจำนวน 20 คน ได้ร่วมสนทนากลุ่มหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมจำนวน 2 ครั้ง ได้แก่ วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2551 และ วันที่ 3 มีนาคม 2551 ได้ผลการสนทนากลุ่มแยกตามข้อคำถาม ดังนี้

**ข้อคำถามที่ 1 สมาชิกได้นำแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองไปใช้
อย่างไรบ้างในชีวิต 2 สัปดาห์**

สมาชิกมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่ากิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎี
การเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่มีต่อพฤติกรรมแบบพึ่งพามีประโยชน์อย่างมากต่อการ
ดำเนินชีวิตภายในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี เนื่องจากได้ส่งเสริมให้มีการระดม
ความคิดแนวทางในการนำไปปฏิบัติให้กับสมาชิกในแต่ละครั้งที่เข้าร่วมกิจกรรมครอบคลุม
องค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ซึ่งสมาชิกได้นำไปใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในแต่ละด้าน ดังนี้

องค์ประกอบด้านการพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น สมาชิกเปลี่ยนแปลงตัวเองในด้านนี้ โดย
การเลือกที่จะช่วยเหลือตนเองก่อนไปขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เห็นได้จากคำกล่าวของสมาชิก

“จากการที่ได้ทำกิจกรรมไปแล้ว ทำให้ได้เรียนรู้ว่าเวลาอยู่คนเดียวเจอปัญหาต้องทำอย่างไร
การปรึกษาเพื่อนมีแนวทางอย่างไร ในฐานะเราอยู่คนเดียวจะต้องแก้ปัญหาาก่อนด้วยตัวเอง และ
เลือกปรึกษาเพื่อนแต่ปัญหาที่หนัก”

องค์ประกอบด้านกังวลกับการถูกทอดทิ้ง สมาชิกได้เลือกใช้เวลาว่างอย่างเป็น
ประโยชน์ โดยจัดเวลาตามตารางการแบ่งเวลาที่ได้ทดลองแบ่งไว้ในกิจกรรม 6 “เวลาเป็นสิ่งที่
สมาชิกกล่าวว่า “มีการใช้เวลาว่างเพื่อคลายเครียด และรู้จักวางแผนเวลาในแต่ละวันด้วยตนเอง”

องค์ประกอบด้านขาดความเชื่อมั่นและความสามารถในการริเริ่ม สมาชิกนำวิธีการ
สร้างความเชื่อมั่นในตนเองที่ได้คิดขึ้นไปใช้ในการร่วมกิจกรรมที่ทางศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจัด
ขึ้น ดังคำกล่าวของสมาชิกที่ว่า

“กิจกรรมที่ได้ทำในกลุ่มทำให้สร้างความเชื่อมั่นมากขึ้น รู้ว่าจะเตรียมตัวอย่างไรไม่ให้กลัว
การพูดตอนประชุมเข้า”

“ภายในศูนย์บำบัดยาเสพติดฯ ผมต้องเป็นตัวแทนระบายความรู้สึกตอนประชุมเข้าบ่อยๆ
ผมจะเตรียมตัวให้ดีกว่าแต่ก่อนนอนเลยว่าต้องพูดอะไรบ้างตามที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมเพื่อ
ไม่ให้ตื่นเต้น”

องค์ประกอบด้านคล้อยตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม มีสมาชิกคนหนึ่ง
กล่าวว่าตนเองได้นำแนวทางในการปฏิเสธผู้อื่นไปใช้หลังจากผ่านการเข้าร่วมกิจกรรม ดังนี้ “ผม
มักถูกเพื่อนให้ทำงานคนเดียวบ่อยๆ เมื่อผ่านกิจกรรมที่พี่บอกแนวทางในการปฏิเสธผู้อื่น ต้องกล้า
ปฏิเสธในสิ่งที่ไม่เหมาะสม ผมเลยพูดปฏิเสธงานที่ถูกเขาเบียดไปเลย”

องค์ประกอบด้านหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ สมาชิกกล่าวว่าเมื่อผ่านการเข้าร่วม
กิจกรรมได้เรียนรู้แนวทางในการรับผิดชอบต่องานของตนเอง ซึ่งสมาชิกได้นำแนวทางดังกล่าวไปใช้
มาก จะเห็นได้จากคำกล่าวของสมาชิกท่านหนึ่ง “การวางแผนในการทำงาน ผมมักคิดเสมอ
กระตุ้นตัวเองเสมอเพื่อให้มีสติในการทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มที่”

ข้อคำถามที่ 2 สมาชิกพบปัญหาหรืออุปสรรคอะไรบ้างในการนำปฏิบัติตามบทบาทใหม่ของตนเอง

ปัญหาและอุปสรรคที่พบในการนำแนวทางที่ได้ระดมความคิดไปใช้ 2 อาทิตย์ พบว่าสมาชิกมองว่าองค์ประกอบด้านพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็นนั้น ที่จำเป็นต้องสนับสนุนให้สมาชิกแก้ปัญหาด้วยตนเองก่อนขอความช่วยเหลือผู้อื่นปฏิบัติได้ค่อนข้างลำบาก เพราะในศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพติดจังหวัดปัตตานีมีโปรแกรมที่ใช้ในการช่วยเหลือโดยที่สมาชิกไม่จำเป็นต้องตัดสินใจในการช่วยเหลือตนเองเลย จะได้รับการช่วยเหลือจากคณะรับผิดชอบหรือเพื่อนๆ ที่อยู่ในศูนย์บำบัดมาก่อน ดังคำกล่าวของสมาชิกที่ว่า

“...ในศูนย์บำบัดเยาเสพติดนี้ๆ จะเหมือนมีตำรวจ(คณะรับผิดชอบ)คอยสอดส่องอยู่ตลอดเวลา เมื่อมีเพื่อนคนไหนทำผิดหรือพบปัญหา ก็จะถูกเข้าไปโปรแกรมช่วยเหลือหรือลงโทษทันที”

นอกจากนี้ในการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของสมาชิก พบว่า แม้ว่าสมาชิกจะรู้แนวทางในการเสริมสร้างความเชื่อมั่นในตนเองก็ตาม แต่ก็มีสมาชิกอีกหลายท่านยังรู้สึกตื่นเต้นเมื่อต้องออกไปทำกิจกรรมประชุมเข้าที่ทางศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพติดจังหวัดปัตตานีจัดขึ้น และด้านกังวลกับการถูกทอดทิ้ง สมาชิกมองว่าได้พัฒนาค่อนข้างยาก เพราะเมื่อต้องเข้ามาบำบัดเยาเสพติดในศูนย์เยาเสพติดนั้น หาเวลาในการอยู่คนเดียวยาก อีกทั้งในเรื่องการแบ่งตารางเวลา ก็จะถูกกำหนดตายตัวอยู่แล้ว

ข้อคำถามที่ 3 สมาชิกคิดว่ามีแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เผชิญอย่างไรบ้าง

ปัญหาในเรื่องของการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองนั้น สมาชิกหลายท่านมองว่าจำเป็นอย่างมากที่ต้องได้รับการแก้ไข เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่ของศูนย์บำบัดรักษาเยาเสพติดจังหวัดปัตตานีจะเป็นกิจกรรมที่ต้องใช้ความเชื่อมั่นในตนเองหรือความกล้าแสดงออกอย่างมาก เช่น กิจกรรมประชุมเข้า กิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกจึงร่วมกันคิดหาแนวทางการแก้ปัญหา ดังนี้

“...จะพยายามออกไปร่วมกิจกรรมของศูนย์บำบัดเยาเสพติดฯ บ่อยขึ้น เพื่อให้ชินกับคนหมู่มาก ไม่ตื่นเต้นหรือกลัว”

“...ก่อนการแสดงความสามารถต่อหน้าสมาชิกคนอื่นๆ ผมจะใช้เวลาว่างในการฝึกซ้อมเล่นดนตรีเพื่อไม่ให้กลัว มีความมั่นใจมากขึ้น”

“...ผมจะชวนเพื่อนออกไปยืนข้างๆ เพื่อสร้างความมั่นใจ”

ข้อคำถามที่ 4 สมาชิกคิดว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองในด้านใดบ้าง (การพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น กังวลกับการถูกทอดทิ้ง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการริเริ่ม คล้อยตามและมีการคบค้าสมาคมแบบยอมตาม และหลีกเลี่ยงความรับผิดชอบ)

จากองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านของพฤติกรรมแบบพึ่งพา สมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์มองว่าตนเองมีการเปลี่ยนแปลงครบทั้ง 5 ด้าน แต่ที่เห็นได้เด่นชัดคือ องค์ประกอบด้านการขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถในการริเริ่ม ดังตัวอย่างคำกล่าวของสมาชิก เช่น

“...หลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมแล้ว ทำให้เรากล้าที่จะแสดงออก มั่นใจในตนเอง กล้าที่จะแก้ไขปัญหา เปิดเผยตนเอง เพราะตอนที่เรารุ่นเยาว์ อีกด้านหนึ่งเราจะไม่กล้า ปกปิดตนเอง ทั้งๆ ที่เราต้องกล้าแสดงออกเปิดเผยตนเองออกมาสู่สังคมเมื่อต้องออกจากศูนย์บำบัดยาเสพติดฯ แล้ว”

“...เปลี่ยนแปลงจากผู้ตามเป็นผู้นำ เราต้องมั่นใจในตนเองเพื่อให้กลายเป็นผู้นำ และต้องดึงเตือนเพื่อนที่มีลักษณะเป็นผู้ตามในทุกๆ เรื่องให้เปลี่ยนแปลงตนเอง เพราะการเป็นผู้ตามนั้นไม่ดีอาจจะตามไปในทางที่ผิดได้”

ข้อคำถามที่ 5 สมาชิกคิดว่าตนเองสามารถปฏิบัติตามบทบาทใหม่ได้ประสบความสำเร็จ บรรลุจุดมุ่งหมายของกิจกรรมได้หรือไม่ อย่างไร

หลังจากที่ร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ สมาชิกส่วนใหญ่มองว่าตนเองได้เรียนรู้แนวทางในการเปลี่ยนแปลงตนเองเป็นคนใหม่ที่เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งในระยะเวลา 2 อาทิตย์ที่ผ่านมาสมาชิกคิดว่าตนเองสามารถปฏิบัติตามแนวทางที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมได้เป็นอย่างดี แม้ว่าการใช้ชีวิตในศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดจังหวัดปัตตานีจะเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามบทบาทใหม่ในองค์ประกอบบางเรื่อง เช่น การพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็น กังวลกับการถูกทอดทิ้ง แต่สมาชิกก็มองว่าแนวทางต่างๆ ที่ได้เรียนรู้ นั้นเป็นประโยชน์และพร้อมจะนำไปปฏิบัติเมื่อมีโอกาส เห็นได้จากคำกล่าวของสมาชิกคนหนึ่งที่ว่า

“...กิจกรรมที่จัดขึ้นทำให้ได้มองตัวเองมากขึ้นว่าตัวเองมีข้อบกพร่องอะไร ซึ่งแนวทางต่างๆ ที่ได้เรียนรู้นั้นก็สามารถนำไปใช้ได้จริง ไม่ก็วันนี้ผมได้เอาไปใช้จริงๆ เลย”

ข้อคำถามที่ 6 สมาชิกคิดว่าตนเองได้พัฒนาความสามารถในด้านใดบ้างที่เป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามบทบาทใหม่ของตนเอง

จากการสนทนากลุ่ม พบว่า สมาชิกได้เกิดการพัฒนาทักษะการคิดตั้งแต่ได้เข้าร่วมกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์แล้ว จะเห็นได้จากคำกล่าวของสมาชิกที่ว่า

“...คนที่เล่นยาส่วนใหญ่จะมีปัญหากับสมอง ทำให้คิดอะไรก็ไม่ค่อยออก กิจกรรมที่จัดทำให้เรา รู้จักคิดมากขึ้นทั้งหมด ทั้งเขียน”

ซึ่งทักษะดังกล่าวนี้ถือว่ามีผลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบพึ่งพา ดังกล่าวของสมาชิก

“...การเปลี่ยนแปลงจากการเป็นผู้ตามที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นตลอดมา เป็นผู้นำที่ทราบว่าจะสิ่งใดควรทำสิ่งใดไม่ควรทำนั้น จำเป็นต้องกล้าคิด และเชื่อมั่นในตนเองก่อน”

ข้อคำถามที่ 7 สมาชิกคิดว่าเมื่อตนเองออกจากศูนย์บำบัดฯ ไปแล้วจะมีแนวทางในการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้และปฏิบัติไปแล้วไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองอย่างไร

สมาชิกทุกท่านมองว่าสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์เป็นประโยชน์ต่อการใช้ชีวิตหลังจากออกจากศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดจังหวัดปัตตานี โดยส่วนใหญ่คิดว่าตนเองจะพยายามรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด ดังคำกล่าวของสมาชิก เช่น

“...ผมจะกลับไปหางานทำ และทำงานของตนเองให้ดีที่สุด เพราะตอนก่อนจะเข้ามาในศูนย์บำบัดฯ ผมจะไม่ตั้งใจทำงาน”

“...ผมจะกลับไปตั้งใจเรียนหนังสือ และดูแลยายด้วย”

นอกจากนี้จากการสนทนากลุ่มในข้อคำถามดังกล่าว พบว่า สมาชิกได้ให้ความสำคัญกับองค์ประกอบของความเชื่อมั่นในตนเองอย่างมาก เพราะผู้ป่วยติดยาเสพติดหลายคนเมื่อออกจากศูนย์บำบัดรักษา ยาเสพติดไปแล้วจะต้องกลับเข้าไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิมๆ ซึ่งเป็นสภาวะเสี่ยงต่อการติดยา ดังเช่น

“...สิ่งแรกก็คือความเชื่อมั่น เพราะว่าหลังจากที่ออกจากศูนย์นี้ไปเราต้องเชื่อมั่นในตัวเองว่าเรากล้าที่จะเผชิญหน้ากับสิ่งแวดล้อมเก่าที่เราเคยใช้ยา เราต้องกล้าที่จะปฏิเสธการชักชวนไปใช้ยา”

“...อันดับแรกเราต้องนำแนวทางไปพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อหลีกเลี่ยงกับยาเสพติด”

“...ความเชื่อมั่นของเรา เราต้องเชื่อมั่นว่าเราจะออกไปทำอะไร ประกอบอาชีพอะไร เพื่อไม่ให้กลับไปใช้ยาอีก”

และสมาชิกหลายท่านเมื่อต้องออกจากศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดไปแล้ว จำเป็นที่จะต้องอยู่คนเดียว ซึ่งสมาชิกมองว่าแนวทางการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การวางแผนเวลาจะเป็นประโยชน์กับชีวิตของสมาชิก ดังคำกล่าวที่ว่า

“เมื่อเราออกจากศูนย์บำบัดฯ ไปแล้ว ตอนไปเรียนหนังสืออาจจะต้องอยู่คนเดียวไม่เหมือนกับตอนอยู่ในศูนย์บำบัดฯ ผมคิดว่าเวลาอยู่คนเดียวจำเป็นต้องใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักแบ่งเวลาไปทำอะไรที่มีสาระกับตนเอง ดีกว่าเอาเวลาไปยุ่งเกี่ยวกับยา”

“...เวลากลับไปใช้ชีวิต อาจต้องอยู่คนเดียว เราต้องบังคับชีวิตของตนเองให้ได้ให้ทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์มากที่สุด”

จากประเด็นคำถามสนทนากลุ่มทั้ง 7 ประเด็น จะเห็นได้ว่าผู้ป่วยที่เข้าร่วมกิจกรรม การศึกษานอกระบบโรงเรียนตามทฤษฎีการเรียนรู้จากการปรับเปลี่ยนมโนทัศน์ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น หลังจากได้ทดลองปฏิบัติเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์ พบว่าผู้ป่วยติดยาเสพติดได้นำแนวทางในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมแบบพึ่งพาทั้ง 5 ด้านไปใช้ภายในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี อย่างได้ผลเป็นไปในทิศทางที่ดีตรงตามจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งในบรรดาองค์ประกอบทั้ง 5 ด้าน ของลักษณะบ่งชี้พฤติกรรมแบบพึ่งพา ผู้ป่วยติดยาเสพติดมองว่าตนเองสามารถเปลี่ยนแปลงตนเองได้ทุก ๆ ด้าน แต่ที่เห็นได้เด่นชัดคือ องค์ประกอบด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่ม เนื่องจากกิจกรรมของภายในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี เอื้อต่อการพัฒนาองค์ประกอบด้านนี้ค่อนข้างมาก นอกจากนี้ผู้ป่วยติดยาเสพติดยังได้พัฒนาทักษะการคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามบทบาทใหม่อีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตามการทดลองนำแนวทางที่ได้เรียนรู้จากกิจกรรมไปปฏิบัตินั้นยังคงมีปัญหา และอุปสรรคซึ่งเกิดจากเครื่องมือที่ใช้ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและความเป็นอยู่ภายในศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดจังหวัดปัตตานี ทำให้ผู้ป่วยติดยาเสพติดพัฒนาทางองค์ประกอบด้านพึ่งพาผู้อื่นเกินจำเป็นและองค์ประกอบด้านกลัวการถูกทอดทิ้งไม่เต็มที่เท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมี องค์ประกอบด้านขาดความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถในการริเริ่มที่ผู้ป่วยติดยาเสพติดหลายท่านยังคงประสบปัญหาอยู่ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ ผู้ป่วยติดยาเสพติดได้ ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไข เช่น การรับหน้าที่เป็นตัวแทนบ่อยครั้ง หรือฝึกฝนตนเองก่อนทำกิจกรรมต่อหน้าสาธารณะ เป็นต้น

หลังจากออกจากศูนย์บำบัดไปแล้ว ผู้ป่วยติดยาเสพติดคิดว่า จะพยายามรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองให้มากที่สุด ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และสร้างความเชื่อมั่นในตนเองไม่กลับไปติดยาเสพติดซ้ำ แม้ว่าจะต้องกลับไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมเดิมๆ